

JÄRJESTÖTUTKIMUS

Keskusjärjestöliite

KTK Tekniikan Asiantuntijat ry

Helsinki 4/2015

Esipuhe

KTK on toteuttanut järjestötutkimuksia muutaman vuoden välein ja edellinen tutkimus on vuodelta 2011.

Tämä järjestötutkimus toteutettiin kevättalvella 2015. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää jäsenistön mielipiteitä muuttuvassa toimintaympäristössä, jotta päätoksentekijöille ja operatiivisille toimijoille olisi ajankohtaista tietoa jäsenten mielipiteistä käytettävissä.

Toiminnan muutoksia pitää ajatella kokonaisvaltaisesti ja pidemmän aikavälin puitteissa, ei hetkellisesti ja ideologisesti.

Tutkimuksen toteutuksesta ja taustaselvityksestä vastasivat KTK Tekniikan Asiantuntijat ry:n asiantuntijat vastuualueidensa mukaisesti.

Toivomme, että järjestötutkimuksen tuloksia hyödynnetään KTK:laisen järjestötyön kehittämisessä ja toiminnan asemoimisessa erilaisten muutosten johdosta.

Tutkimuksen tuloksista voi vetää selviä kehittämisideoita ja johtopäätöksiä, joita esittelemme yksityiskohtaisemmin.

Helsingissä huhtikuussa 2015

KTK Tekniikan Asiantuntijat ry

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
1.1 Tutkimuksen perusta ja tausta	4
1.2 Tutkimuksen toteutus	5
1.3 Tutkimuksen vastaajien määrä ja edustavuus	5
2 SELVITYKSEN TULOKSET	7
2.1 Ay-mielikuva	7
2.2 Järjestö rakenne	8
2.3 Sitoutuminen ammattiliittoon	8
2.4 Sisäinen yhtenäisyys	9
2.5 Ammatillisuus	9
2.6 Neuvotteluvoima	10
2.7 Taloudelliset edut	10
2.8 Vaikuttavuus	11
2.9 Uudistukset	11
2.10 Tulevaisuus	12
2.13 Millaiseksi koet uuden keskusjärjestön?	12
2.14 Kommentit vapaista vastauskentistä	13
3 JOHTOPÄÄTÖKSET	14

1 Johdanto

Suomalainen yhteiskunta on muutoksessa. Tulevia muutoksia aiheuttavat yhteiskunnassa muun muassa ikääntyminen, teollisuuden murros, uusi viestintäteknologia ja talouden niukkuus.

Nämä seikat johtavat julkisella sektorilla toiminnallisiin, taloudellisiin ja rakenteellisiin uudistuksiin.

Työmarkkinat ja -järjestöt joutuvat myös huomioimaan ao. muutokset, jotta ne voivat vastata tuleviin haasteisiin.

Järjestöjen pitää tietää mitä jäsenet ajattelevat eri asioista ja asioiden taustalla olevista seikoista. Muutosten taustalla pitää olla tietoa, ei vain yksittäisten ihmisten tunnetta tai sirpaleisia mielipiteitä.

Jokainen muutos edellyttää jäsenten sitoutumista, joka tapahtuu yhdessä tekemällä. Tämä laajempi järjestötutkimus on tapa saada tietoa ja sitouttaa jäsenet yhteisten tavoitteiden taakse. Tulevaisuus tehdään yhdessä koko järjestöporukan voimin.

1.1 Tutkimuksen perusta ja tausta

KTK Tekniikan Asiantuntijat ry teki Webropol -kyselytutkimuksen kaikille niille jäsenille, joiden sähköpostiosoite oli tiedossa.

Tutkimukseen vastaamista pyrittiin helpottamaan valmiiden väittämien avulla. Aikaisemmat KTK:n järjestötutkimukset pohjautuivat enemmän vapaakenttiin ja olivat siten vastaajille työläämpiä. Aiemmin vastaajalta edellytettiin enemmän taustatietoa eri asioista ja tutkimusten tulkinta oli haastavampaa, sillä vastaukset pitivät sisällään paljon tulkinnanvaraisuutta.

Kyselyn tavoitteena oli saada

- 1) uusia avauksia
- 2) kehittämisenäkökulmia
- 3) osallistaa mahdollisimman moni perusjäsen
- 4) aistia jäsenkunnan tuntemuksia nykytilanteesta
- 5) luodata tuntemuksia tulevaisuudesta

Lähtökohtana oli selvittää jäsenten mielipiteitä eri palveluista, jäseneduista. toimintaympäristömuutoksista ja tulevaisuudesta.

Tutkimuksen valmisteluun osallistui koko KTK:n toimisto omien vastualueidensa mukaisesti. Edunvalvonnallisiin väittämiin saimme KTK:n neuvottelujohtaja Jukka Kauppala näkemyksiä.

Tutkimus antaa jäsenkunnan näkökulman ja pohjatiedon, kun pohdimme KTK:n ja sen jäsenjärjestöjen palveluja, jäsenetuja, tulevaisuuden toimintamalleja ja niiden toteuttamista.

Kyselystä saamamme tiedon avulla voimme ottaa painokkaammin kantaa eri asioihin sekä tuoda esiin uusia toimintatapoja ja -malleja uudistuksille.

1.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin verkkokyselynä 30.3–10.4.2015, jotta tutkimuksen väittämät saatiin nopeasti suoraan jäsenille ja vastaukset palautuivat sähköisessä yhdenmu-
kaisessa muodossa. Tutkimuksen väittämät ovat raportin liitteenä.

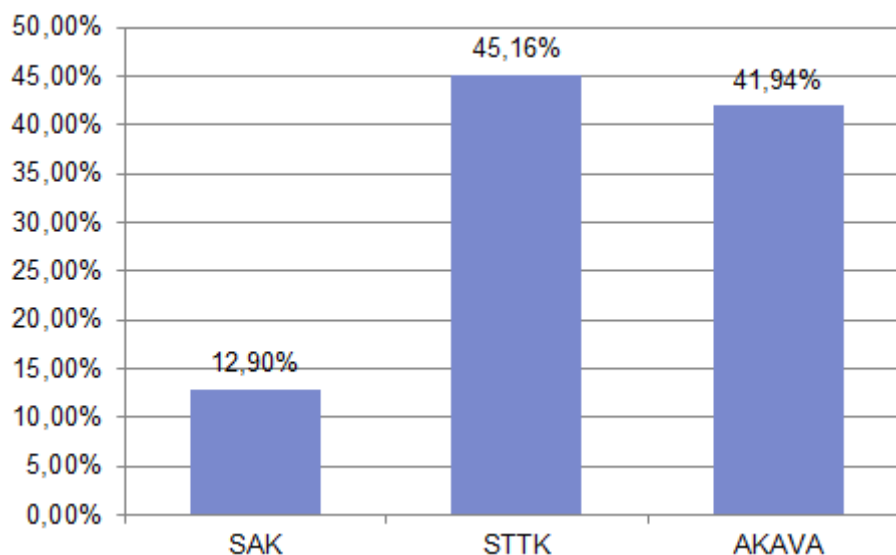
Tutkimuksen ohella tutustuttiin keskusjärjestöjen tuottamiin selvityksiin järjestöjen nykytilanteesta, jotka olivat tausta-aineistona eri aihekokonaisuuksille.

1.3 Tutkimuksen vastaajien määrä ja edustavuus

Tämän tyyppisten jäsentutkimusten todetaan olevan edustavia, kun vastauspro-
sentti ylittää 10 %:a.

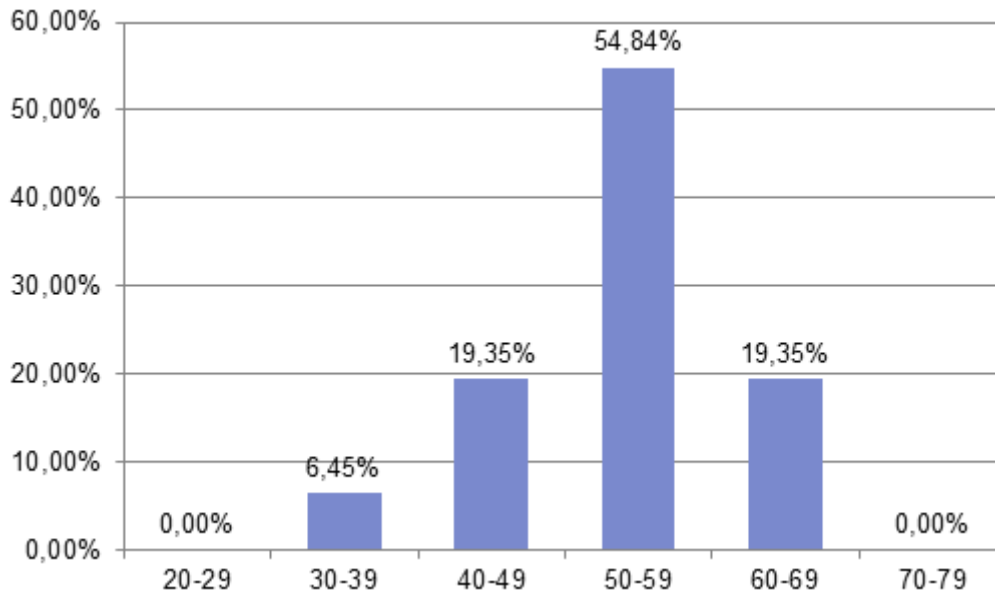
Kyselytutkimus toimitettiin 80 keskusjärjestöjen (SAK, STT, AKAVA) hallituksessa edustetulle liitolle ja keskusjärjestöjen johtoryhmien jäsenille. Vastauksia saimme 31 jäseneltä, jolloin vastausprosentti oli 38,8 %.

Kaavio 1. Vastaajat keskusjärjestöjäittäin.

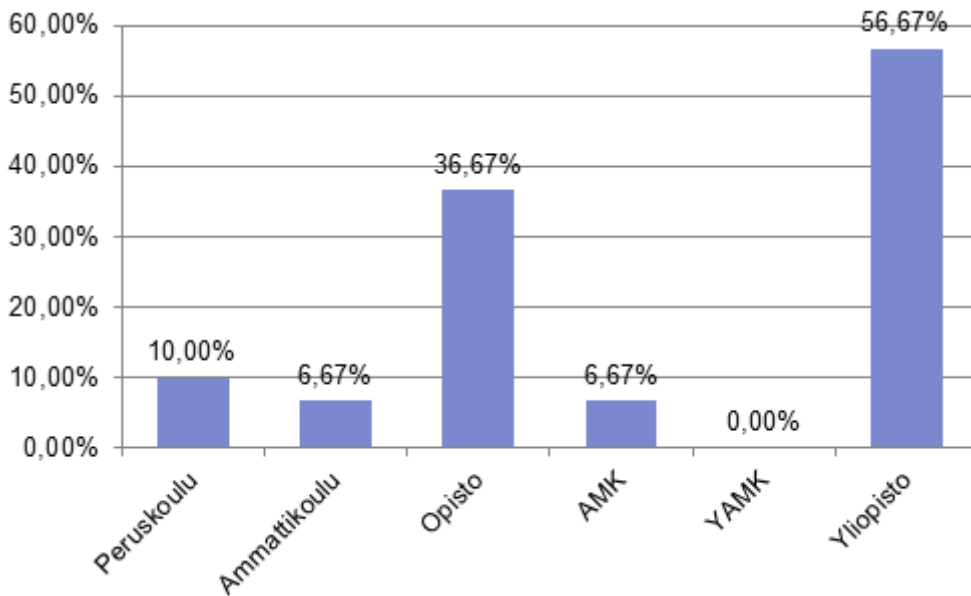

Vastaajista naisia oli 25,81 % ja miehiä 74,19 %.

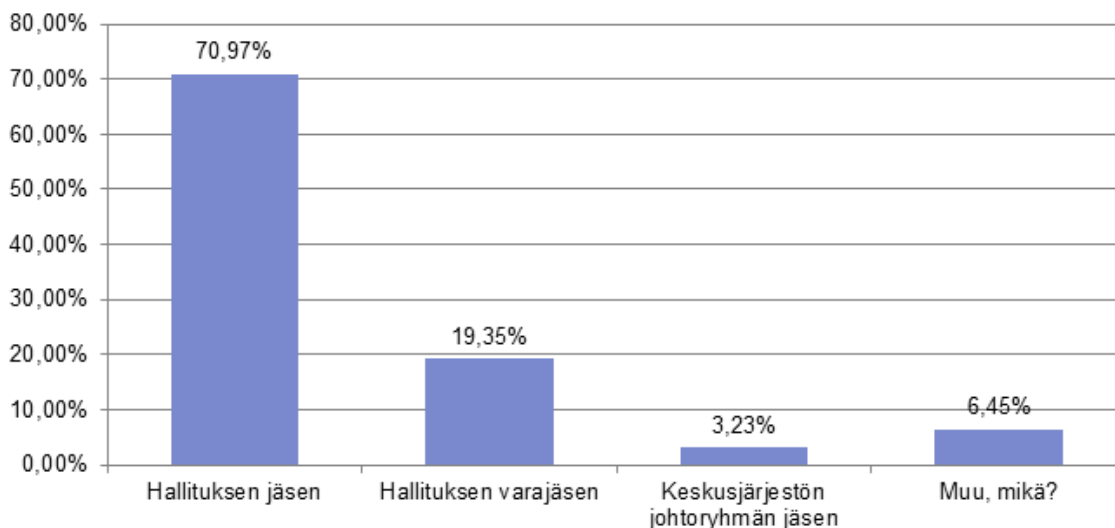
Kaavio 2. Vastaajien ikäjakauma

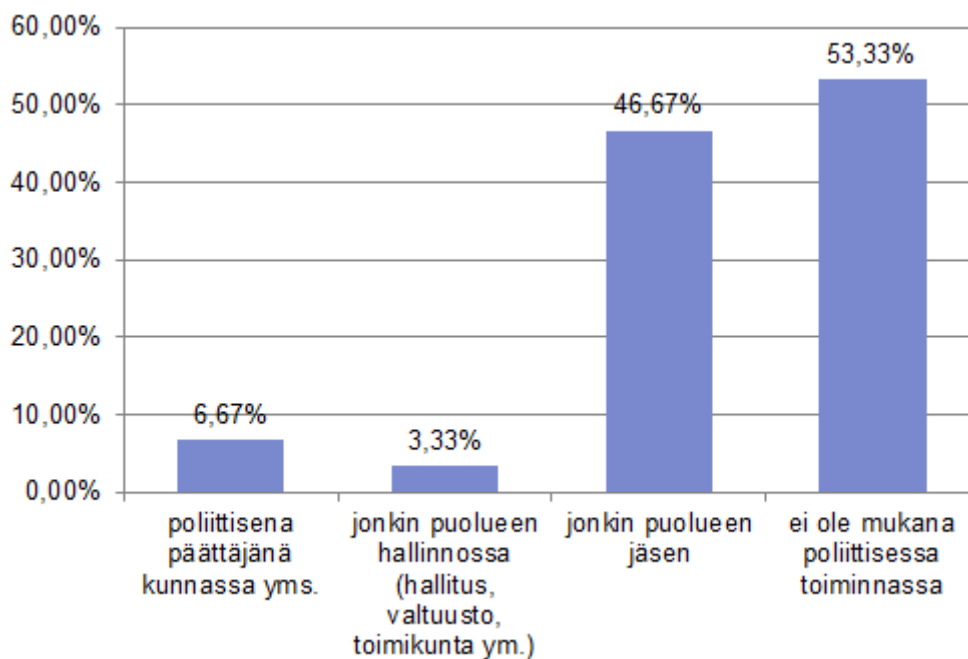
Kaavio 3. Vastaajien koulutustasot

Kaavio 4. Vastaajien asema keskusjärjestössään.

Kaavio 5. Vastaajien osallistuminen puoluepoliittiseen toimintaan

2 Selvityksen tulokset

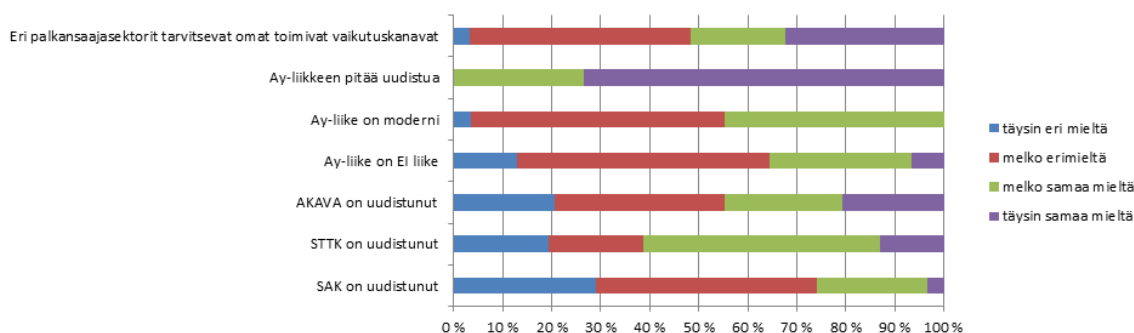
Seuraavissa alakohdissa on avattu tutkimuksella saatuja mielipiteitä, jotka pohjautuvat edustavaan määrään vastauksia.

2.1 Ay-mielikuva

Vastaajien mielestä Ay-liikkeen pitää uudistua, tätä mieltä olivat kaikki vastaajat. Niukka enemmistö (53 %) kannatti väittämää eri palkansaaja sektorit tarvitsevat omat toimivat vaikutuskanavat. Enemmistö vastaajista (65 %) oli myös siitä mieltä, että Ay-liike ei ole ei liike. Vastaajat kokivat (62.5 %), että STTK on eniten uudistunut.

Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 6. Vastaajien ay-mielikuva.

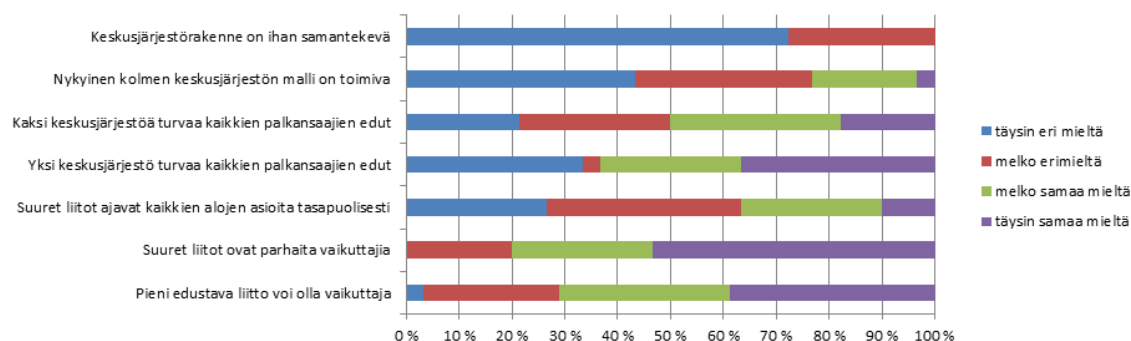

2.2 Järjestö rakenne

Enemmistö vastaajista (80,6 %) oli sitä mieltä, että suuret liitot ovat parhaita vaikuttajia. Enemmistö vastaajista (68,8 %) oli myös sitä mieltä, että pieni edustava liitto voi olla vaikuttaja. Enemmistö vastaajista (66,7 %) kannatti yhden keskusjärjestön mallia, toisaalta myös kahden keskusjärjestön malli sai myös niukan enemmistön (51,7 %) taakseen. Vastaajat (100 %) eivät myöskään pidä keskusjärjestömallia samantekevänä.

Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 7. Vastaajien näkemys järjestö rakenteesta

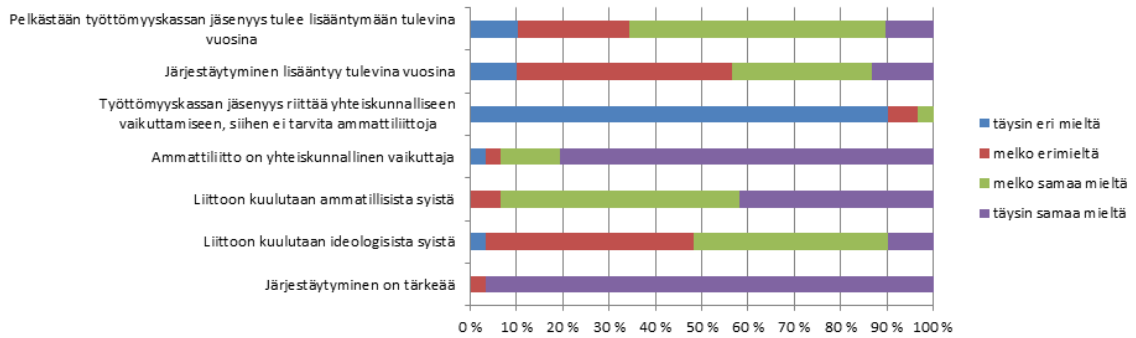
2.3 Sitoutuminen ammattiliittoon

Vastaajat olivat lähes yksimielisiä (93,8 %) siitä, että ammattiliitto on yhteiskunnallinen vaikuttaja. Lisäksi lähes kaikki (96,9 %) vastaajat pitävät järjestäytymistä tärkeänä ja sitä, että liittoon kulutaan ammatillisista syistä (93,8 %). Vastaajien niukka enemmistö (53,1 %) on myös sitä mieltä että liittoon kuulutaan ideologisista syistä. Vastaajat ovat lähes yksimielisiä (97 %) siitä, että työttömyyskassan jäsenyys ei riitä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Enemmistö vastaajista (54,8 %) oli sitä mieltä, että järjestäytyminen ei tule lisääntymään tulevina vuosina.

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 8. Vastaajien sitoutuminen ammattiliittoon

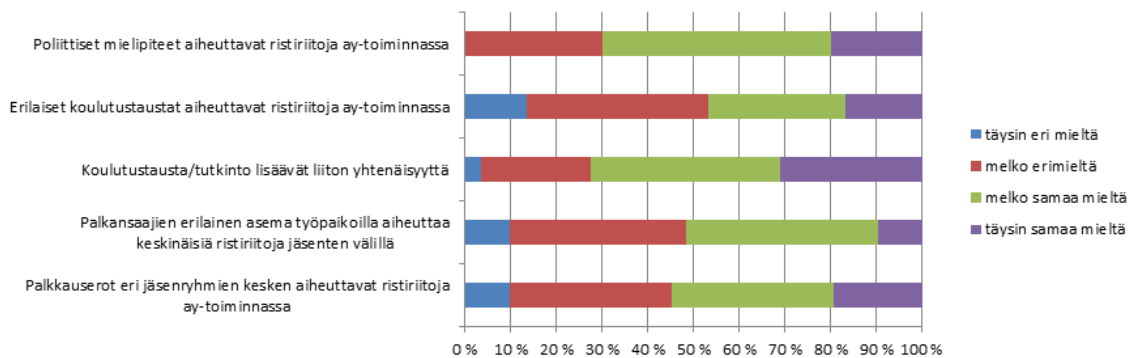

2.4 Sisäinen yhtenäisyys

Niukka enemmistö (53 %) vastaajista oli sitä mieltä, että palkansaajien erilainen asema työpaikoilla aiheuttaa eniten keskinäisiä ristiriitoja työpaikoilla. Enemmistö vastaajista (71 %) koki poliittisten mielipiteiden aiheuttavat ristiriitoja ay-toiminnassa. Koulutustaustan/tutkinnon koettiin (73,3 %) lisäävän liiton yhtenäisyyttä. Niukka enemmistö ei kokenut koulutustaustojen (51,6 %) aiheuttavan ristiriitoja Ay-toimintaan.

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 9. Vastaajien sisäinen yhtenäisyys

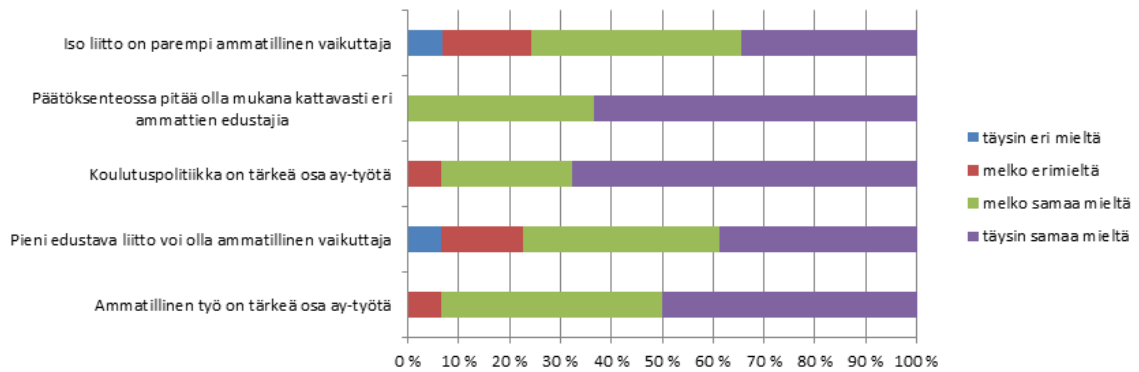

2.5 Ammatillisuus

Vastaajat olivat yksimielisiä (100 %) siitä, että päätöksenteossa pitää olla mukana kattavasti eri ammattien edustajia. Vastaajat olivat lähes yksimielisiä (93,6 %) siitä, että ammatillinen työ on tärkeä osa ay-työtä, sekä siitä, että koulutuspolitiikka on tärkeä osa ay-työtä (93,8 %). Lisäksi enemmistö vastaajista oli sitä mieltä (78,1 %), että pieni edustava liitto voi olla ammatillinen vaikuttaja ja samanaikaisesti vastaajien mielestä (76,7 %) iso liitto on parempi ammatillinen vaikuttaja.

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 10. Vastaajien näkemys ammatillisuudesta

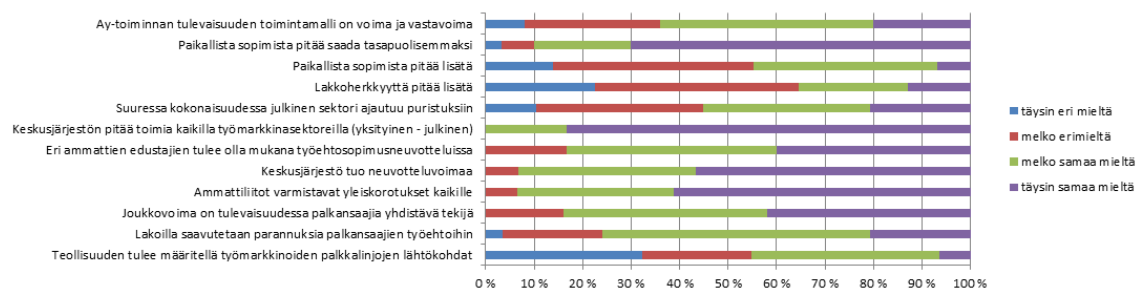

2.6 Neuvotteluvoima

Vastaajat olivat yksimielisiä (100 %) siitä, että keskusjärjestön pitää toimia kaikilla työmarkkinasektoreilla (yksityinen - julkinen). Vastaajat olivat lähes yksimielisiä (90,3 %) siitä, että paikallista sopimista pitää saada tasapuolisemmaksi. Lähes yksimielisiä (93,5 %) oltiin myös siitä, että keskusjärjestö tuo neuvotteluvoimaa ja siitä, että ammattiliitot varmistavat yleiskorotukset kaikille (93,8 %). Vastaajat eivät kannattaneet paikallisen sopimisen lisäämistä (43,3 %), eikä myöskään lakkoherkkyyden kasvattamista (37,5 %).

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 11. Vastaajien näkemys neuvotteluvoimasta

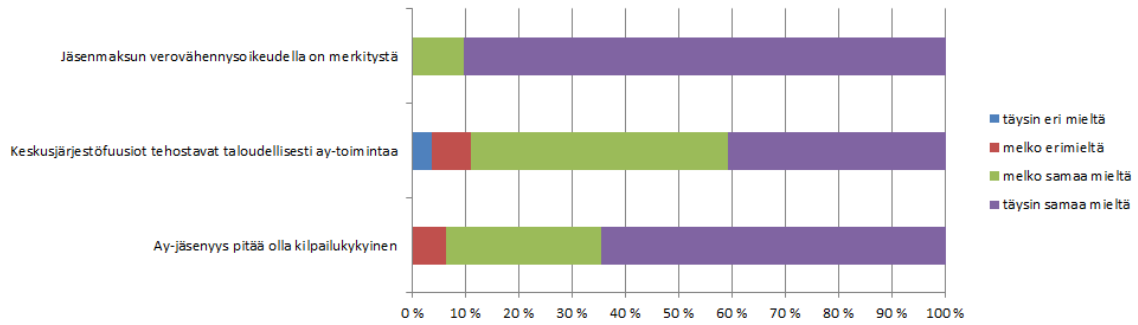

2.7 Taloudelliset edut

Vastaajat olivat yksimielisiä (100 %) siitä, että Ay-jäsenyyden pitää olla kilpailukykyinen. Lähes yksimielisiä (93,8 %) oltiin myös siitä, että Jäsenmaksun verovähennysoikeudella on merkitystä. Vastaajien suuri enemmistö (89,3 %) oli myös sitä mieltä, että keskusjärjestöfuusiot tehostavat taloudellisesti ay-toimintaa.

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 12. Vastaajien näkemys taloudellisista eduista

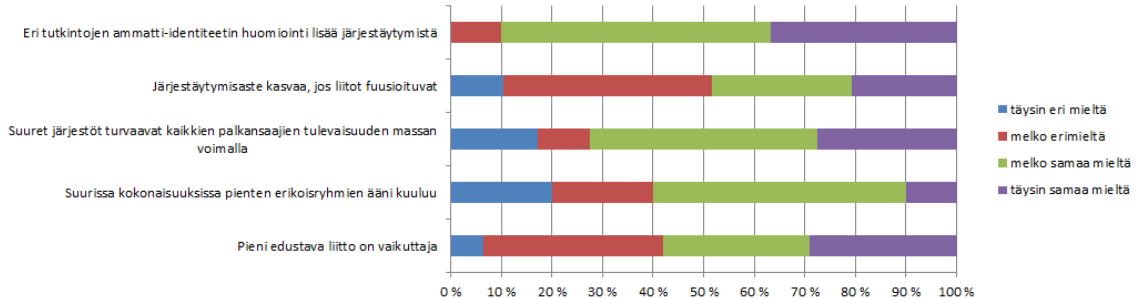

2.8 Vaikuttavuus

Vastaajat olivat lähes yksimielisiä (90,3 %) siitä, että eri tutkintojen ammatti-identiteetin huomiointi lisää järjestäytymistä. Niukka enemmistö (53,6 %) vastaajista oli sitä mieltä, että pieni edustava liitto on vaikuttaja. Selvä enemmistö (73,3 %) oli sitä mieltä, että suuret järjestöt turvaavat kaikkien palkansaajien tulevaisuuden massan voimalla. Pieni enemmistö vastaajista (61,3 %) oli sitä mieltä, että suurissa kokonaisuuksissa pienten erikoisryhmien ääni kuuluu. Järjestäytymisasteen ei koettu (50 %) kasvavan eikä laskevan liittofuusioiden myötä.

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 13. Vastaajien näkemys vaikuttavuudesta

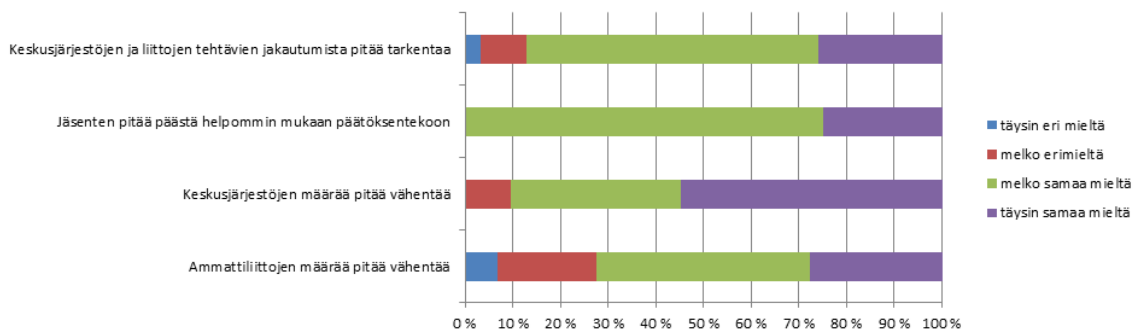

2.9 Uudistukset

Vastaajat olivat yksimielisiä (100 %) siitä, että jäsenten pitää päästä helpommin mukaan päätöksentekoon. Vastaajat (87,5 %) olivat sitä mieltä, että keskusjärjestöjen ja liittojen tehtävien jakautumista pitää tarkentaa. Lähes yksimielisiä (90,6 %) oltiin myös siitä, että keskusjärjestöjen määrää pitää vähentää. Enemmistö vastaajista (70 %) kannatti ammattiliittojen määrän vähentämistä.

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 14. Vastaajien näkemys uudistuksista

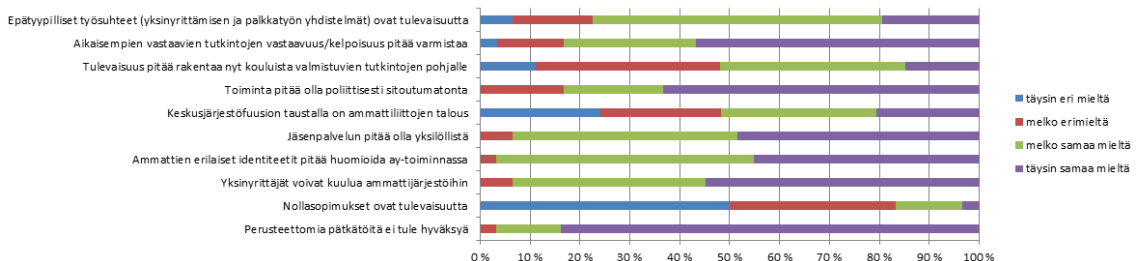

2.10 Tulevaisuus

Vastaajat olivat lähes yksimielisiä (96,9 %) siitä, että perusteettomia päätkötöitä ei tule hyväksyä ja siitä, että ammattien erilaiset identiteetit pitää huomioida ay-toiminnassa. Lähes yksimielisiä (93,6 %) oltiin myös siitä, että jäsenpalvelun pitää olla yksilöllistä ja siitä, että yksinyrittäjät voivat kuulua ammattijärjestöihin (93,6 %). Suurin osa vastaajista (83,9 %) oli myös sitä mieltä, että aikaisempien vastaavien tutkintojen vastaavuus/kelpoisuus pitää varmistaa ja siitä, että epätyölliset työsuhteet (yksinyrittämisen ja palkkatyön yhdistelmät) ovat tulevaisuutta (78,1 %). Nollasopimuksilla ei katsota (19,4 %) olevan tulevaisuutta. Vastaajat olivat kahden vaiheilla väittämien, keskusjärjestöfuusion taustalla on ammattiliittojen talous (53 %) ja tulevaisuus pitää rakentaa nyt kouluista valmistuvien tutkintojen pohjalle (53 %), vaikka niukka enemmistö kannattikin väittämiä.

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 15. Vastaajien näkemys tulevaisuudesta

2.13 Millaiseksi koet uuden keskusjärjestön?

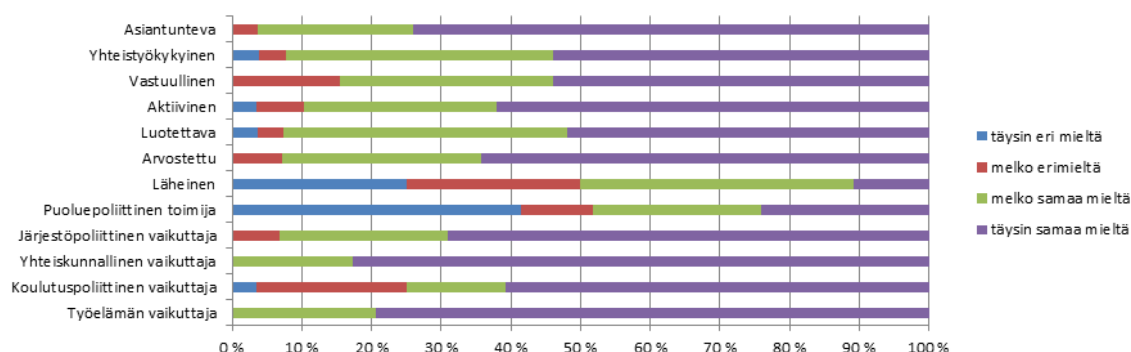
Vastaajat olivat yksimielisiä (100 %) siitä, että uusi keskusjärjestö on työelämän vaikuttaja ja yhteiskunnallinen vaikuttaja. Lähes kaikki vastaajat pitivät sitä asiantuntevana (96,4 %), järjestöpoliittisena vaikuttajana (93,3 %), arvostettuna (93,1 %) ja yhteistyökykyisenä (92,6 %).

Enemmistö vastaajista kokee uuden keskusjärjestön myös olevan:

- Luotettava (92,9 %)
- Aktiivinen (90 %)
- Vastuullinen (85,2 %)
- Koulutuspoliittinen vaikuttaja (75,9 %)
- Puoluepoliittinen toimija (51,7 %)
- Läheinen (50 %)

Esitettyihin prosenttilukuihin sisältyvät ainoastaan mielipiteensä ilmoittaneet vastaajat. Prosenttiluvuissa on mukana melko tai täysin samaa mieltä olevat vastaukset.

Kaavio 16. Vastaajat kokevat uuden keskusjärjestön olevan

2.14 Kommentit vapaista vastauskentistä

Kyselyn vapaista vastausta yhteenvetona voidaan todeta seuraavaa:

Tulevaisuuden ammattiliitoissa yhdistetään samaan liittoon seuraavat asiat: ammatillinen identiteetti ml. tutkinto/koulutus ja ala, jossa työtä tehdään (työehtosopimuksen allekirjoittajaliitto).

Pelkät tutkintopohjaiset ammattiliitot eivät voi tulevaisuudessa menestyä. Pelkkään työehtosopimukseen perustuvat pärjäävät paikallisen sopimisen ansiosta (työpaikalla puhemiehenä vain työehtosopimusosapuolen edustaja) kautta paremmin, mutta niilläkin on vaikeaa.

Voittajia ovat hybridit: ks. esim. OAJ ja vastaavat. Liitossa yhdistyy koulutus ja työehtosopimus omalla työpaikalla.

Uskon, että järjestökenttä ei tule olemaan samannäköinen vuonna 2017, käy uudessa keskusjärjestöhankkeessa miten tahansa. Työnantajien linja on koventunut ja kaikki järjestöt joutuvat miettimään järjestörakennetta, kumppaneita tai mahdollisia fuusioita. Fuusioita tulee lähivuosina lisää.

Yksi keskusjärjestö on vastine yhden keskusjärjestö EK:n malliin eli jäsenten edun mukainen.

Keskusjärjestö on tulevaisuutta, kun niitä on yksi. Liittojen taas tulee toiminnassa palata sinne, mistä ne ovat lähteneet, työpaikalle. Henkilöstöresurssit työpaikalle tekemään ja rakentamaan todellista toimintaa, vakuutuslaitostyyppinen ammattiliittoaika on mennyt.

Uusi muodostuva keskusjärjestö yhdistää SAK:n ja STTK:n (sitä varten tämä projekti on pystytetty) ja on oleva vanhempiensa lapsi - mitäpä muutakaan.

Se on oleva vahva poliittinen vaikuttaja, joka hakee voimansa SDP-yhteistyöstä ja se nojaa voimakkaasti teollisuusliittoihin Suomessa, jonka teollisuuden voima kansakunnan varallisuuden tekijänä on oleellisesti pienentynyt ja, jossa teollisuuden työntekijöiden määrä on kovin pieni muihin verrattuna.

3 Johtopäätökset

Keskusjärjestövastaajien mukaan ay-liikkeen tulee uudistua. STTK:ta pidetään nykyisistä keskusjärjestöistä eniten uudistuneena. Keskusjärjestöjen tulee toimia niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla ja yksi keskusjärjestö olisi riittävä.

Uusi keskusjärjestö koetaan aika etäisenä ja myös puoluepoliittisena toimijana, joka on työelämä- ja yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Keskusjärjestö tuo neuvotteluvoimaa ja ammattiliitot varmistavat yleiskorotukset kaikille. Keskusjärjestöfuusion katsotaan tehostavan taloudellisesti ay-toimintaa. Keskusjärjestöjen ja liittojen tehtävänjakoa pitää tarkentaa. Keskusjärjestöjen määrään vähentämistä kannatetaan enemmän kuin liittojen määrään vähentämistä.

Keskusjärjestövastaajat pitävät järjestäytymistä tärkeänä ja sitä, että liittoon kuuluutaan enemmän ammatillisista, kuin muista syistä. Suuria liittoja ja pieniä edustavia liittoja pidetään molempia vaikuttajina.

Tutkintojen ammatti-identiteettien huomioimisen katsotaan lisäävän järjestäytymistä. Päätöksentekoon pitääkin ottaa kattavasti mukaan eri ammattien edustajia, sillä ammatillisuus kuuluu ay-työhön ja on osa sitä.

Pienen edustavan liiton koettiin voivan olla parempi ammatillinen vaikuttaja kuin ison liiton. Ehkä juuri tästä ammatillisesta syystä koulutuspolitiikan koetaan olevan tärkeä osa ay-työtä.

Keskusjärjestövastaajat ovat sitä mieltä, että paikallista sopimista pitää saada tasapuolisemmaksi, muttei kuitenkaan lisätä sitä. Pätkätöitä ja nollasopimuksia ei tule hyväksyä. Yksinyrittäjät voisivat kuulua ammattiliittoihin.

Keskusjärjestövastaajien mielestä ay-jäsenyyden pitää olla kilpailukykyinen ja jäsenmaksujen verovähennyksillä on jatkossakin suuri vaikutus järjestäytymiseen. Jäsenpalvelun tulee olla yksilöllistä ja jäsenten sekä yksinyrittäjien pitää päästä helpommin mukaan ay-toimintaan ja päätöksentekoon.